

МІСЦЕ ІВАНА ФРАНКА В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ

Махіненко О. Е.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник - канд. філол. наук, доцент Кобякова І. К.

Місце Івана Франка в історії українського перекладу унікальне. Мабуть, ніхто не вклав більше від нього енергії та праці у справу художнього відтворення українською мовою багатьох скарбів літератури і фольклору різних епох та народів. Величезна антологія Франкових поетичних і прозових перекладів охоплює близько п'яти тисячоліть світової культурної історії, що таким чином вперше постала перед українською громадськістю як велика множина духовних надбань та осягнень людства, без прилучення до яких марно було б сподіватися скільки-небудь повноцінного національно-культурного і державного відродження України [1, 163].

У результаті проведеного лінгвістичного дослідження перекладацької діяльності І. Франка було виявлено, що його перекладам з Шекспіра притаманні ті самі риси, що ними відзначається вся грандіозна за обсягом перекладацька спадщина Франка: він як перекладач часто ставив перед собою інформаційно-просвітницькі цілі, прагнучи якнайширше охопити якомога більшу кількість пам'яток світової літератури, дбаючи про відтворення змісту і не надто ретельно працюючи над формальними компонентами [2, 43]. З єдиним, однак, істотним уточненням: інформаційно-просвітницька мета у І. Франка була нерозривно пов'язана з метою культуротворчою, що й визначало потужну будівничу енергію його перекладацьких зусиль як майстра, подвижника-першовідкривача. Вибудовуючи, слідом за М. Старицьким і П. Кулішем, широкий спектр якісно нових для українського слова культурних орієнтирів, Іван Франко закладав тривкі підвалини для культурної праці наступних поколінь, що й дало в ХХ столітті свої плоди, незважаючи на катастрофічні для української культури історичні обставини.

І. Франко як перекладач не має в нашому письменстві рівних ані за потужністю і широтою охоплення явищ світової літератури, ані за глибиною мистецької ерудиції, ані за напругою творчої волі, спрямованої на граничне розширення духовних обріїв української культури. Актуальним залишається його перекладацькі роботи останніх двадцяти п'яти років життя. Їх непросто охопити єдиним поглядом, і тим більше - схарактеризувати, як певним чином організовану художню цілість. Проте без усвідомлення визначної ролі І. Франка як ключової постаті в українському перекладацтві 1890-1910-х років неможливо скласти адекватне уявлення про сутність процесів, що відбувались у вітчизняному перекладному письменстві цього періоду [3, 91]. Він, розгортаючи свою масштабну діяльність із усебічної модернізації та розбудови української літератури, бачив необхідність її повноцінного позиціонування у світовому культурному контексті. І. Франко аналізував і

творчо опрацьовував не тільки античні - давньогрецькі та римські - підвалини “культурної Європи”, а й світ біблійний, показові явища давньоєврейської історії та письменства, а також і набагато давнішу від античності та старозавітної доби праісторію людства - літературу Шумеру, Аккаду, Вавилону.

Все це лише невелика частина того, над чим працював Франко в останні роки свого життя, завершення гігантської і безприкладної в історії світової культури діяльності українського письменника, а також перекладача.

1. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу. – К.: Всесвіт, 2006. С.163
2. Кочур Г. Шекспир на Украине. – М.: Сов. Писатель, 1968. С 43.
3. Зеров М. Франко-поет. - К.: Дніпро, 1990. С. 91.

Махіненко, О.Е. Місце Івана Франка в історії українського перекладу [Текст] / О.Е. Махіненко; наук. кер. І.К. Кобякова // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 63-64.